

С Т А Н О В И Щ Е

върху дисертационния труд на
доц. д-р Лазар Георгиев Копринаров за получаване на
научната степен “Доктор на философските науки”
по науч. спец. ...(05.01.13 - “Философия на културата,
политиката, правото и икономиката”)

**Тема: “Dii consentes, или за социалната и
политическата Философия на Ортега-и-Гасет”**

Дал становището: проф. Желязко Димитров Стоянов, д.ф.н.

Използването на подходящи средства и методи за философско-културологичния и сравнително-генетическия анализ за разкриване на инвариантното във философската тематика като “методологически трамплин” за решаване на днешни теоретични въпроси, е полезно не само при разкриване ролята на дадени философи в социалното познание, а и за философската образованост. И обществено значимо, и научно оправдано е изследователите на подобни важни области да предлагат на науката подходящи евристични модели и методики (включително историко-философски и философско-културологични) за решаване на подобни социално-полезни задачи.

Тези най-общи констатации ми дават основания за извода, че с избора на посочената тематика доц. д-р Лазар Копринаров си създава много добри предпоставки за сериозни научни успехи при изследването на избраните от него обект и предмет на научен анализ.

Първо, той превръща в предмет на своя анализ социалната и политическата философия на испанския мислител Хосе Ортега-и-Гасет. Като фиксира вниманието си върху основната цел – да разгледа и представи социалното и политическото в нова перспектива, да покаже

как Ортега-и-Гасет търси пътища за теоретичното преодоляване на дуализмите «персонално-социално»; «социален ред-индивидуалност»; «обществена структура-човешки действия», а и да гарантира теоретично свободата на човека в мрежата на социалната подреденост. .

Второ, в четирите глави на труда в общ обем от 302 страници, от които 12 страници са цитирани литературни източници на български, испански, английски, немски и руски език, са включени основните проблеми от очертаната философска проблематика. Формулиран е основния принцип за извеждането на най-важните идеи и понятия като същностен елемент на историко-философското познание и «априорна матрица» за имплицитни решения на заложените научни проблеми.

Трето, доц. Л. Копринаров предлага впечатляваща и евристична методика за изследване и разкриване на основните фактори, които превръщат предлаганият от него модел във важна част от съвременната историософия. Съществено място в труда заема и създаването на предварителна яснота около използваната понятийна мрежа.

Четвърто, интересен е анализът на «привичките» като социален опит, които създават свързано пространство около хората, осъществяват социалната връзка между тях. Подобен подход очертава кръга на една морално-културно-политическа взаимозависимост – в смисъл, че всеки човек е отговорен за плурализма, а плурализмът е условие за автентичен живот на всеки човек. Или за идеята на Ортега-и-Гасет за «промяна-на-света» като преход от едни към други вярвания, и «промяна-в-света» чрез движението на идеите. По този начин вярванията осигуряват идентичност на историческите епохи, тъй като чрез тях човекът асимилира «разум» от самата история.

Пето, за разлика от Шпенглер, Ортега-и-Гасет не осмисля историята в метафизически ключ. За него историята е «драма с открит изход», пулсиране на социалността и периодично преминаване през дълбоки кризи. Благодарение на богатата библиографска база доц. Л. Копринаров успява и в този пункт да синтезира сполучливо философско-историческите с философско-културологичните и със сравнително-историческите знания. Силата на този подход проличава и при анализа на либерализма, демокрацията и «опасната демокрация»; за мястото на политическото в живота на човека; проблемът за «Генезиса на Европа»;

за антилибералния бунт като заплаха за европейското бъдеще; за множествените модернизации и т. н.

Шесто, чрез умелото използване и на посочените идеи доц. Л. Копринаров подхожда евристично към проблема «За днешния прочит на ортегианските теми и тези». Ще посоча поне следните: Либерализмът като начин за преодоляване кризата на парламентаризма и като двойно предпазване от индивидуалистичния дезинтегриращ егоизъм и държавния патернализъм; Властта като неизменен ограничител на свободата; Демокрацията като възможност за изтънчена тирания; Либералната демокрация като заплаха в себе си, и други.

В този случай той не просто демонстрира годността на предложения модел за изследване, а и осъществява критичен анализ на историософския модел на Ортега-и-Гасет. В тази част е демонстрирано сполучливо как една, на пръв поглед историко-философска проблематика може при умелото ѝ поставяне и решаване да се превърне в актуална социална тема - и в научно-теоретичен, и в праксеологичен аспект.

Казаното оправдава високата ми оценка на научните и научно-приложни достойнства и приноси на обсъжданата дисертация. Ще се ангажирам с твърдението, че доц. Л. Копринаров съумява да намери своето място във възможните интерпретации върху изследваните от него проблеми, успява да им предложи адекватни решения с помощта на адекватни научни методи и разнообразни познавателни средства.

Необходимо е да спазя изискването на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение и да взема отношение към представения «Автореферат», и към «Справка за научните приноси», които според мене са изготвени според тези изисквания.. От Списъка на «Публикации по темата на дисертационния труд» личи, че немалка част от тях са публикувани в началото на 90-те години на миналия век, което демонстрира трайният интерес на доц. Л. Копринаров към тематиката. Неговите разработки намират много добър прием не само сред философския колегиум, а и сред студентите в ЮЗУ «Неофит Рилски».

Като имам предвид, първо, че представеният труд отговаря на изискванията за получаване на научната степен «Доктор на науките».

Трето, че авторът използва евристично плодотворният си изследователски и богат педагогически и социален опит, благодарение на което реализира редица безспорни научни и научно-приложни приноси и сполуки,

•

Подпис:

С о ф и я

